

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
Академічне товариство ім. М. Балудянського
(м. Кошице, Словаччина)

Вища школа економіки і права імені
проф. Едварда Ліпінського (м. Кельце, Польща)
Університет Яна Кохановського (м. Кельце, Польща)
Тбіліський державний університет імені
Іване Джавахішвілі (м. Тбілісі, Грузія)
Технічний університет (м. Кошице, Словаччина)
Університет «Petre Andreia» (м. Яси, Румунія)
Університет суспільних наук (м. Лодзь, Польща)
Folkuniversitetet (м. Уппсала, Швеція)

До 75-річчя Київського національного торговельно-економічного університету

**СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ, ЕКОНОМІЧНІ
ТА ГУМАНІТАРНІ ВИМІРИ
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
ІХ Міжнародної науково-практичної конференції**

14-16 вересня 2021 року

Частина IV

Вінниця 2021

УДК 339.922
С69

Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України: зб. наук. пр. IX Міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 14-16 вересн. 2021 р. Вінниця, 2021. Ч. 4. 272с.

У збірнику наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції розглядаються питання управління інноваційно-інвестиційним розвитком підприємства в сучасних умовах; сучасної парадигми менеджменту та публічно-владної діяльності, фінансовий механізм забезпечення соціально-економічного розвитку країни; проблеми обліково-аналітичного, контрольного та інформаційного забезпечення управління підприємства. Досліджуються інноваційні моделі та інформаційні технології в науці, освіті, економіці; теоретичні та практичні аспекти сучасного товарознавства; актуальні проблеми та перспективи, тенденції розвитку маркетингових технологій, проблеми розвитку індустрії гостинності та харчової промисловості: теоретичний і прикладний аспекти, державотворчі процеси в умовах глобалізованого суспільства: історичні, філософські, соціально-психологічні та правові аспекти.

Висвітлюються інтерактивні технології та методи навчання як засіб формування іншомовної професійної компетенції, теоретичні та практичні аспекти розвитку студентського спорту в системі фізичного виховання ЗВО.

Розраховано на науковців, спеціалістів, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

Редакційна колегія:

Голова редакційної колегії – **Замкова Наталія**, д-р філос. наук, професор

Відповідальний секретар – **Мартинова Лілія**, д-р екон. наук, доцент

Члени редакційної колегії:

Боковець Вікторія, д-р екон. наук, професор, **Громова Ольга**, д-р екон. наук, доцент, **Корж Наталія**, д-р екон. наук, професор, **Іваницька Наталя**, д-р філол. наук, професор, **Нікітішин Андрій**, д-р екон. наук, доцент, **Прутська Олена**, д-р екон. наук, професор, **Хачатрян Валентина**, д-р екон. наук, доцент, **Чорна Наталія**, д-р іст. наук, професор, **Штифурак Віра**, д-р пед. наук, професор, **Бондар Анна**, канд. наук з фіз. виховання і спорту, **Крупельницька Ірина**, канд. екон. наук, доцент, **Мельничук Оксана**, канд. екон. наук, доцент, **Мерінова Світлана**, канд. екон. наук, доцент, **Тернова Алла**, канд. техн. наук, доцент.

Друкується за ухвалою вченої ради Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ.

Наукові роботи друкуються в авторській редакції.

ISBN 978-966-629-962-1

ЗМІСТ

ДЕРЖАВОТВОРЧІ ПРОЦЕСИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗОВАНОГО СУСПІЛЬСТВА: ІСТОРИЧНІ, ФІЛОСОФСЬКІ, СОЦІАЛЬНО- ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Ірина Бахновська, канд. юрид. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ЩОРІЧНА ДОДАТКОВА ВІДПУСТКА ЗА РОБОТУ ЗА КОМП'ЮТЕРОМ ЯК ВИД ВІДПУСТКИ ЗА ОСОБЛИВИЙ ХАРАКТЕР ПРАЦІ.....	12
Микола Бичков, канд. філос. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ПРО СТАТУСНУ ВИЗНАЧЕНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ І ХАРАКТЕР ЇЇ ВЗАЄМОВІДНОСИН З ДЕМОКРАТИЧНОЮ ПРАВОВОЮ ДЕРЖАВОЮ....	23
Ірина Білоус, канд. юрид. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА СПОСОБІВ НЕЗАКОННОГО ЗАВОЛОДІННЯ ТРАНСПОРТНИМ ЗАСОБОМ.....	32
Наталія Костюк, канд. юрид. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ ТА НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ.....	40
Ганна Красніцька, канд. іст. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ СТАНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВИ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ.....	49
Олена Маскевич, канд. філос. наук, старший викладач Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ЦІННІСНІ ПІДВАЛИНИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ СІМ'Ї: РЕЛІГІЄЗНАВЧИЙ АСПЕКТ.....	54
Ольга Мельничук, д-р юрид. наук, професор Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ МОДЕРНІЗАЦІЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	63
Василь Панькевич, канд. юрид. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ПРОХОДЖЕННЯ ПРОГРАМИ ВІДНОВЛЕННЯ ЯК ПІДСТАВА ЗВІЛЬНЕННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	70

Микола Пипяк, канд. юрид. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ У
КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ..... 79**

**Людмила Станіславенко, аспірантка кафедри політології
та державного управління**
Донецький національний університет імені Василя Стуса
**ЦІННІСНИЙ ВИМІР КОНСОЛІДАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В
УМОВАХ СИСТЕМНОЇ КРИЗИ..... 85**

Микола Стопчак, д-р іст. наук, професор
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ: ІСТОРИЧНИЙ
АСПЕКТ..... 93**

Тетяна Сухоребра, канд. юрид. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА
ПОРУШЕННЯ ЛІСОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА..... 108**

Віра Штифурак, д-р пед. наук, професор
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**ФЕНОМЕНОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНКИ ПОВЕДІНКОВОЇ НОРМИ
СОЦІАЛЬНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ..... 119**

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

Nataliia Bondar, PhD in Pedagogy, Associate Professor
Vinnytsia Institute of Trade and Economics of KNUTE
**STRATEGIES OF INTERPRETERS' PROFESSIONAL COMPETENCE
FORMATION IN THE PROCESS OF STUDYING ENGLISH..... 128**

Nataliia Havryliuk, PhD in Pedagogy, Associate Professor
Vinnytsia Institute of Trade and Economics of KNUTE
THE DEFINITION OF "PROFESSIONAL IDENTITY" CONCEPT..... 134

Svitlana Gladjo, PhD in Philology, Associate Professor
Vinnytsia Institute of Trade and Economics of KNUTE
'BRAND NEW' PRAGMATISM OF ADVERTISING TEXTS..... 141

Лариса Довгань, канд. пед. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**ОСВІТНІЙ ПОТЕНЦІАЛ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
В МЕТОДИЦІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ..... 149**

Ірина Западинська, канд. пед. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**ФОРМУВАННЯ БАЗОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ЯК ОСНОВА ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ..... 154**

Наталія Іваницька, д-р філол. наук, професор Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ЗІСТАВНА ДІЄСЛІВНА СИНТАГМАТИКА: МОДЕЛЮВАННЯ TERTIUM COMPARATIONIS.....	161
Tetiana Kovalevska, PhD in Philology, Associate Professor Vinnytsia Institute of Trade and Economics of KNUTE Olga Matsera, Senior Lecturer Vinnytsia Institute of Trade and Economics of KNUTE TRANSLATION, LOCALIZATION, TRANSCREATION: WHEN MERE TRANSLATION IS NOT ENOUGH ANYMORE.....	170
Viktoriia Loboda, Assistant Lecturer Vinnytsia Institute of Trade and Economics of KNUTE DEVELOPING STUDENTS' MEDIA LITERACY IN FOREIGN LANGUAGE EDUCATION.....	177
Віолета Нечипоренко, канд. філол. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ НЕОЛОГІЗАЦІЯ ЯК СУЧАСНИЙ ЗАСІБ ПОПОВНЕННЯ СЛОВНИКОВОГО СКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	184
Ольга Осаульчик, канд. пед. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ КОНСТРУКТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ГІБРИДНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ ВИЩОЇ ШКОЛИ.....	190
Інга Паславська, асистент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ ЯК ФОРМА ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СУЧАСНІЙ ВИЩІЙ ОСВІТІ.....	197
Олеся Самохвал, д-р пед. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ІНШОМОВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СТРУКТУРНИЙ КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ТУРИСТИЧНОЇ ОСВІТИ НІМЕЦЬКОМОВНИХ КРАЇН.....	203
Лілія Терещенко, канд. філол. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ МАНІПУЛЯТИВНІ ТА НЕДОСТОВІРНІ ТЕКСТИ ЯК ЧАСТИНА СУЧАСНОГО СОЦІОКОМУНІКАТИВНОГО ЛАНДШАФТУ.....	214
Валентина Тимкова, канд. філол. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ НА ОСОБИСТІТЬ У ПРОЦЕСІ УПРАВЛІНСЬКОГО СПІЛКУВАННЯ.....	224
Наталія Тимошук, канд. філол. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ФОРМУВАННЯ «SOFT-SKILLS» ЗАСОБАМИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ І ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТИ.....	231

Тетяна Ткачук, канд. філол. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ В УМОВАХ ПАНДЕМІЧНИХ ОБМЕЖЕНЬ.....	236
Svitlana Chugu, PhD in Philology, Associate Professor Vinnytsia Institute of Trade and Economics of KNUTE Yevheniia Chuhu, Master of BA, Lecturer, Placement and Thesis Coordinator School of Marketing Management Hanze University of Applied Sciences, Groningen, the Netherlands THE 21ST CENTURY LANGUAGE LEARNING: DEVELOPING CORE SKILLS IN THE EFL CLASSROOM.....	245
Уляна Шостак, канд. психол. наук, старший викладач Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ЦИФРОВА ОСВІТА. МОЖЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ ЇЇ НАДАННЯ В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.....	255
Вероніка Яблочнікова, асистент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ МЕДІАТЕКСТ ЯК БАЗОВА КАТЕГОРІЯ МЕДІАЛІНГВІСТИКИ.....	263

---

3. Плотникова М.В., Скворцов О.Г. Метафорическая репрезентация концепта МЕГЗИТ в ,ританском медиадискурсе. Когнитивные исследования языка. 2020. №2 (41). С. 298-302.

4. Рись Л.Ф., Белих О.М. Контамінація як особливий спосіб словотворення у сучасній німецькій мові. *International Scientific and Practical Conference "World Science"*.

URL:https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/13697/3/elibrary_29914610_55277078.pdf

5. Metcalf A. Predicting New Words: The Secrets of Their Success. Boston: Houghton Mifflin Company, 2002.

6. Ratih E., Gusdian R. Word Formation Processes in English New Words of Oxford English Dictionary (OED) Online. *Celtic: A Journal of Culture, English Language Teaching, Literature and Linguistics*. 2018. Vol. 5. No. 2. P. 24-35.

УДК 378.147 (045)

Ольга Осаульчик,

канд. пед. наук, доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

ORCID <https://orcid.org/0000-0003-4933-0652>

ResearcherID [B-7226-2019](https://orcid.org/0000-0003-4933-0652)

КОНСТРУКТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ГІБРИДНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Стаття висвітлює можливості впровадження гібридної системи освіти як альтернативи традиційній освітній моделі у вищій школі. Обґрунтовано доцільність переходу до гібридної форми навчання як до інноваційної і максимально оптимальної у сучасному освітньому просторі. Доцільність гібридного навчання актуалізується у гнучкій взаємодії її трьох невід’ємних елементів: традиційного підходу, самостійної роботи та обов’язкового використання онлайн матеріалів. Доведено, що гібридна форма навчання є

досить гнучкою, що забезпечує індивідуалізацію навчального процесу та дозволяє викладачу виробити власний алгоритм взаємодії зі студентом. У контексті дослідження акцентовано увагу на доцільності багатофункціонального використання освітніх платформ у вищій школі, що стає можливим за умови проведення відповідних тренінгів або курсів для викладачів.

Ключові слова: *гібридна освіта, змішане навчання, вища школа, традиційний підхід, онлайн ресурси.*

Постановка проблеми. На сьогодні карантинні обмеження пов'язані з коронавірусною хворобою в усьому світі стали поштовхом до швидких та незворотних трансформацій в освіті. Ми можемо впевнено стверджувати, що зазначені зовнішні чинники змусили освітян швидко опановувати можливості електронного навчання, а також сприяли подальшим технічним розробкам у сфері цифрових ресурсів. Проте, за останніми даними, зокрема за результатами зовнішнього незалежного оцінювання та проведених соціологічних досліджень (анкетування, опитування, тощо) можемо наразі стверджувати, що віддалене, дистанційне навчання не в змозі забезпечити достатній рівень знань тих, хто навчається [3]. З іншої позиції сучасна освіта вже нерозривно і тісно поєднана системою електронного навчання, адже остання є її потужним ресурсним забезпеченням, що створює можливості навчання у будь-який зручний час, у будь-якому віці, темпі тощо. Вказаним вище недолікам такої системи активно протидіє впровадження гібридної методики у навчанні, яка поєднує як традиційні форми і методи, так і онлайн навчання з самостійною роботою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Гібридна форма навчання має неабиякий потенціал для освіти, адже створює оптимальні педагогічні умови в період її трансформацій і змін, про що наголошують у власних наукових дослідженнях і доробках з визначеної проблематики К. Бонк, К. Бугайчук, Н. Гаврилюк, Ч. Грехем, Л. Довгань, Н. Іваницька, О. Молчановський, Т. Собченко, С. Терещук, Н. Тимошук, О. Чугай та інші.

Мета статті. Метою статті є визначення ролі і перспектив впровадження гібридної форми навчання в освітній моделі сучасності у порівнянні її з традиційною освітньою моделлю.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі наукових досліджень науковці по різному визначають термінологічно «гібридне навчання», серед визначень актуальними на сьогодні є ряд відповідних англійських термінів: hybrid, mixed, integrative, blended learning та їхні варіанти рідною мовою «комбіноване», «гнучке», «інтегроване», «змішане навчання». Всі терміни стосуються до гібридної методики у навчальному процесі, сутність якої полягає не просто у використанні сучасних інформаційних технологій як доповнення до традиційної методики, а у якісно новому підході до навчання [5]. Ідея змішаної форми навчання виникла наприкінці минулого століття, проте її практична реалізація стала можливою лише на початку 21 століття, точніше у 2006 р. Так, одним із перших визначень гібридного або змішаного навчання стало запропоноване авторами у книзі «Handbook of Blended Learning»: змішане навчання було визначено таким, що поєднує традиційне (face-to-face instruction) з он-лайн навчанням (computer mediated instruction) [1, 5]. Серед останніх визначень актуальним вважаємо визначення Т. Собченко: гібридне або змішане навчання – це сучасний та новий підхід організації освітнього процесу в закладах вищої освіти, який трансформує структуру і зміст навчання, змінює ролі викладача та студента та націлений на підвищення якості освіти [4, 75]. Трьома основними взаємопоєднаними компонентами гібридного навчання визначено традиційну навчальну діяльність в аудиторії під керівництвом досвідченого викладача; структуроване самостійне навчання, а також он-лайн матеріали. Спільним у різних детермінаціях гібридної моделі в освіті стала наявність саме онлайн ресурсу, адаптованого під навчальні потреби.

На даному етапі кожен вищий навчальний заклад має адаптовані під освітні потреби платформи, які уможливають якісне впровадження гібридної форми навчання. Сьогодні існують спеціально розроблені в цифровому форматі системи управління навчанням, які можуть широко використовуватися в

процесі навчання. Наприклад, «Blackboard» як додаток для інтерактивного навчання, створення навчальних груп та обміну знаннями; «CenturyTech» як платформа з інструментами для дистанційного навчання; «Edmodo» як система ресурсів для управління в класі; «Edraak» як система для створення та публікації інтерактивного навчального змісту; «Google Classroom» - безкоштовний веб-сервіс, створений Google для навчальних закладів з метою спрощення роботи із завданнями на комп'ютері; «Moodle» як навчальна платформа, спрямована на спілкування між адміністраторами, викладачами та студентами в цілісній системі в рамках персоналізованої освіти та інших.

Варто зазначити, нещодавно були також представлені цифрові онлайн-системи, цілеспрямовано розроблені для мобільних телефонів. Серед них є «Cell-Ed», спеціальна платформа для студентів з автономними функціями; «Eneza Education» з науковими джерелами, спеціально виготовленими для мобільних телефонів; «Funzi» як мобільний навчальний сервіс з можливістю викладання та навчання великих студентських груп; «Ustad Mobile» як платформа для доступу та обміну навчальним контентом. Існують також функціонуючі в автономному режимі платформи, наприклад, «Kolibri» як науковий додаток для офлайн-навчання; «Румі» у формі засобів навчання та змісту для безперервної самоосвіти; «Ustad Mobile» для доступу та обміну навчальним контентом в автономному режимі [2].

Наразі однією з найбільш поширених таких платформ, зокрема у вищих навчальних закладах є Moodle. В умовах активізації гібридної форми навчання студенти мають змогу отримувати доступ до відеолекцій, практичних і тестових завдань, є також можливість надсилати свої роботи, отримувати оцінки та коментарі від викладача, опрацювати додатковий матеріал по тій чи іншій темі. Зазначені чинники уможливають індивідуалізацію і гнучкість навчального процесу для студента, а для викладача виробити власний алгоритм роботи. Окрім того, створюється велика кількість масових онлайн-курсів, які значною мірою вирішують нагальні потреби як викладачів, так і студентів, тому є реалізованими в системі гібридної освіти. Один із співзасновників

платформи масових онлайн-курсів «Prometheus» О. Молчановський наголошує на головній проблемі, що є перешкодою для активного впровадження гібридної форми навчання: перенесення викладачами свої звичних практик викладання в онлайн-формат, що свідчить про брак досвіду працювати онлайн й нівелює значно ширші можливості технічного програмного забезпечення [6].

Науковці розрізняють чотири моделі гібридної форми навчання: ротаційна модель, гнучка, модель «а ля карт», доповнена віртуальна модель.

Перша модель (Rotation model) ґрунтується на принципі ротації, коли студенти навчаються у групах згідно з певним графіком, переміщуючись від одного пункту (станції) до іншого. В ході переключення від одного виду роботи до іншого обов'язковим є он-лайн навчання, а також навчання у групах, проектна робота, індивідуальні заняття з викладачем, письмові завдання. Вона включає чотири різновиди: ротація станцій (студенти навчаються у групах згідно з певним графіком ротації, що є спільним для всіх), лабораторій (курс або предмет, коли студенти працюють в лабораторії, оснащених комп'ютерами, перевернутий клас (flipped classroom), відмінність якого у тому, що студенти отримують основний навчальний матеріал та інструкції он-лайн, та індивідуальна ротація (кожен студент займається за своїм індивідуальним графіком ротації).

У другій моделі (Flex model) на відміну від попередньої що он-лайн навчання є основним, домінуючим видом робіт. Практично весь час студенти проводять в аудиторіях з офіційно закріпленим за ними викладачем та іншими консультантами. У кожного студента є свій власний навчальний план, як допоміжні засоби застосовуються навчання у групах, проектна робота, індивідуальні консультації.

Третя модель (A La Carte model) визначає навчання студентів тільки он-лайн в якості доповнення до тих курсів, що відбуваються в аудиторіях. Викладач також працює тільки в режимі он-лайн. При здійсненні такої моделі студенти можуть знаходитись в аудиторії чи вдома.

Четверта модель (Enriched Virtual model) пропонує спочатку традиційне навчання у вигляді аудиторних занять, решту курсу студенти опановують на відстані в режимі он-лайн. Отже, той же викладач здійснює як традиційне, так і он-лайн навчання. Деякі програми були спочатку повністю он-лайн, але потім було вирішено додати елементи традиційного навчання з метою отримання досвіду аудиторних занять [5]. Останній факт красномовно свідчить не лише про неготовність суспільства до повного переходу до онлайн навчання, а і про певну обмеженість такого формату.

Сучасний студент, як споживач освітніх послуг вкрай потребує візуального та емоційного контакту з викладачем особливо на початковому етапі навчання. Не менш важливим є спілкування з іншими студентами, а також просто зміна місця перебування, тому традиційне аудиторне навчання неможливо витіснити і замінити віддаленим онлайн навчанням. Іншою справою є необхідність зміни основних підходів у традиційному навчанні, мова йде про застарілість зведення навчального процесу лише до передачі знань, натомість ключовою вимогою сьогодення є сформувати навички самостійного пошуку інформації, вміння працювати з великими інформаційними об'ємами, розвиток творчого потенціалу, вміння працювати в команді тощо. Тому аудиторні години мають бути максимально спрямованими на розвиток зазначених вище навичок та вмінь, що може бути реалізованим в інтерактивній діяльності «студент-студент(и)» або «викладач-студент(и)» (групова або парна робота, робота над створенням проєктів, метод мізкового штурму, майндмепінг, дискусія тощо).

Беручи до уваги викладене вище, розуміємо, що гібридна форма навчання є оптимальною формою і моделлю сучасного освітнього процесу. На нашу думку, кожна із виокремлених моделей гібридного навчання (ротаційна, гнучка, модель «а ля карт», доповнена віртуальна модель) має свої переваги та недоліки, адже конструктивне поєднання різних підходів можливе за умови грамотно підібраних матеріалів, дозованості різних видів робіт, вчасного «переключення» від онлайн навчання до традиційного і навпаки.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отож, гібридна форма навчання є конструктивною альтернативою традиційним навчальним технологіям, обов'язковим елементом якої є включення онлайн ресурсів. На сьогодні є спеціально розроблені навчальні платформи, які забезпечують ефективне функціонування інноваційної системи. Поруч із тим, на нашу думку, згадані освітні платформи потребують подальших розробок і вдосконалення, зокрема в напрямі гейміфікації та інтерактивної складової. Ми дійшли висновку, що гібридна форма навчання є найоптимальнішою в сучасних умовах, відповідаючи вимогам часу та поєднуючи три необхідні складові: традиційне навчання, самостійну роботу та онлайн матеріали, адже кожна із цих частин є обгрунтовано невід'ємною. З іншої позиції далеко не кожен викладач може ефективно використовувати функціональне наповнення освітніх платформ, оскільки онлайн ресурси стрімко розвиваються, тому доцільними є постійні тренінги для викладачів на базі навчальних закладів або спеціальних центрів з метою підвищення кваліфікації у використанні інноваційних онлайн матеріалів.

Список використаних джерел:

1. Bonk C.J., Graham C.R. The handbook of blended learning environments: Global perspectives, local designs. San Francisco: Jossey-Bass/Pfeiffer, 2006. p.5.

2. Effectiveness of digital resources in the learning management system within online education of future entrepreneurs / Ivanytska N. et al. *Journal of Entrepreneurship Education*, 24(4). London, United Kingdom, 2021. URL: <https://www.abacademies.org/articles/effectiveness-of-digital-resources-in-the-learning-management-system-within-online-education-of-future-entrepreneurs-10533.html>

3. Рік навчання в умовах пандемії. Результати, очікування, досвід: веб-сайт. URL: <https://uacrisis.org/uk/rik-navchannya-v-umovah-pandemiyi-rezultaty-ochikuvannya-dosvid> (дата звернення 29.06.2021).

4. Собченко Т. Змішане навчання: поняття та завдання. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій та загальноосвітній школах*. 2021. № 75, Т. 3. С.73-76.

5. Чугай О. Змішане або гібридне навчання як трансформація традиційної освітньої моделі. *Новітні освітні технології: 2015 рік*: матеріали X міжнародної науково-практичної конференції. URL: <http://confesp.fl.kpi.ua/node/1268> (дата звернення 30.06.2021)

6. Що таке гібридний формат навчання і як це працює на факультеті прикладних наук УКУ: веб-сайт від 29 листопада 2020. URL: <https://ucu.edu.ua/news/shho-take-gibrydnyj-format-navchannya-yak-tse-pratsyuye-na-fakulteti-prykladnyh-nauk-uku/>

УДК 37.013:371.13

Інга Паславська,

асистент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-0410-0098>

ResearcherID [M-8279-2016](https://orcid.org/0000-0002-0410-0098)

ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ ЯК ФОРМА ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СУЧАСНІЙ ВИЩІЙ ОСВІТІ

У статті висвітлюється особливості модернізованої вищої освіти, яка знаходиться на перехідному етапі та направлена у інтерактивну площину, як засіб підвищення ефективності навчального процесу. Показано, що завдяки проблемності існуючих методів цей перехід взагалі можливий. У якості конкретного рішення запропоновані та розглянуті «метод проектів», «дослідницький метод» та метод «мозковий штурм», доводиться їх значення та важливість застосування в сучасному освітньому просторі.

Ключові слова: *інтерактивні методи навчання, інтерактивне навчання, інновації в освіті.*

Наукове видання

***СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ, ЕКОНОМІЧНІ
ТА ГУМАНІТАРНІ ВИМІРИ
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ***

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
ІХ Міжнародної науково-практичної конференції**

14-16 вересня 2021 року

Частина ІV

Редактор: Фатєєва Т.
Комп'ютерна верстка: Тимощук М.

Підп. до друку 01.09.2021. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 15,81.
Обл.-вид. арк. 13,09. Тираж 1. Зам. № 337.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ КНТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25